

Úvod

1.1 Představení tématu

1.2 Cíle

1.3 Hypotézy a zvolená metoda

1.4 Význam studie v rámci zvolené problematiky

1

1.5 Stručné nastínění obsahu práce

1.6 Literární a historiografické prameny

1.6.1 Informativní hodnota literárních pramenů

1.6.2 Thrákie v literárních pramenech

2

3

4

1.6.3 Charakteristika obyvatel Thrákie v literárních pramenech

5

6

1.6.4 Společenská organizace Thráků z pohledu vnějšího pozorovatele

7

8

9

10

11

12

13

14

15

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

1.6.5 Literární topos: nevyzpytatelní spojenci a nebezpeční nepřátelé

1.6.5.1 Thrákové a literární žánr historiografie 5. a 4. st. př. n. l.

16

17

18

19

20

1.6.5.2 Thrákové a attická komedie a řečnictví 5. a 4. st. př. n. l.

21

22

23

15

16

17

18

19

20

21

22

23

1.6.5.3 Thrákové a pozdní literární zdroje

24

25

1.6.6 Thrákie a Thrákové v literárních pramenech: shrnutí

1.7 Historický nástin vývoje regionu

1.7.1 Thrákie v 1. tis. př. n. l.

1.7.2 Řecká kolonizace thráckého pobřeží

26

24

25

26

1.7.2.1 Geografický rozsah řecké kolonizace

27

28

29

30

31

32

33

34

1.7.3 Peršané a vznik dynastie Odrysů

35

36

37

38

3

39

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

1.7.4 Makedonská kolonizace a období hellénismu

40

41

42

43

1.7.5 Období vazalských králů

44

45

46

1.7.6 Římské provincie Thracia a Moesia Inferior

47

48

40

41

42

43

44

45

46

47

48

1.7.7 Společenské reformy 2. st. n. l.

49

50

1.7.8 Krize 3. a 4. st. n. l. a transformace společnosti

51

1.7.9 Thrákie v průběhu dějin: shrnutí

2 Mezikulturní kontakty v antickém světě

2.1 Koloniální teoretické modely

2.1.1 Akulturace

	52				53
54	55	56	57		

2.1.1.1 Akulturace v archeologii a historických vědách

58

2.1.2 Hellénizace

	59
60	

52
53
54
55
56
57
58
59
60

61

62

63

64

2.1.2.1 Srovnání teoretických konceptů hellénizace a romanizace

2.1.2.2 Nejednotný charakter řecké kultury a identity

65

66

67

68

2.1.2.3 Hellénizace v Thrákii

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

2.1.3 Teorie světových systémů a její návaznost na hellénizaci

71

72

73

74

75

76

2.1.3.1 Teorie světových systémů v Thrákii

77

78

79

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

2.2 Přehled nejdůležitějších směrů: post-koloniální modely

80

81

2.2.1 Lokalizace a zaměření na místní obyvatelstvo

82

83

84

2.2.2 Kreativní síla mezikulturních kontaktů

85 86 87 88

89

2.2.3 Kontextualizace mezikulturních kontaktů

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

2.3 Alternativní přístup k mezikulturnímu kontaktu

3 Nápis a jejich hodnota pro studium antické společnosti

3.1 Specifika epigrafických pramenů

3.1.1 Nápis vs. literární pramen

92

3.1.2 Statický a selektivní obraz epigrafické společnosti

93

94

3.2 Důvody pro publikaci nápisů

95

3.3 Epigrafická produkce a komplexní společnost

92

93

94

95

15

96

97

98

99

100

3.4 Materializace životního stylu na nápisech

101

3.4.1 Identita a identifikace na epigrafických památkách

102

96	
97	
98	
99	
100	
101	
102	

3.4.2 Jazyková identita

103

3.4.3 Osobní jméno a identifikace jednotlivce

104

105

106

3.4.4 Původ jako prostředek identifikace

107

108

109

110

3.4.5 Identifikace s komunitou

3.4.5.1 Kolektivní identita a legitimizace společenského postavení

103

104

105

106

107

108

109

110

		111
112		
3.4.5.2 Politicko-administrativní komunity		
	113	114
3.4.5.3 Kultovní a náboženské komunity		
3.5 Shrnutí		

4 Metodologie a zvolená metoda

4.1 Zvolená metoda

4.1.1 Funkce nápisů

4.1.2 Celospolečenské trendy a složení společnosti

115

4.1.3 Epigrafická produkční centra

116

4.2 Použité epigrafické korpusy a jejich specifika

117 118

119

120

121

115

116

117

118

119

120

121

122

4.3 Organizace a sběr dat

123

4.4 Technické řešení: Heurist

124

125

126

4.4.1 Struktura databáze a použitá metodologie

127

128

4.4.1.1 Identifikační čísla

129

130

4.4.1.2 Geografické údaje

131

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

4.4.1.3 Údaje o nosiči nápisu

135

136

137

138

132

133

134

135

136

137

138

4.4.1.4 Údaje získané z textu

4.4.1.5 Datace

139

4.4.1.6 Typologie nápisu

140

139

140

4.4.1.7 Textová analýza jednotlivých termínů

141

1.

142

2.

143

3.

144

4.

145

a.

146

4.4.1.8 Identita a identifikace

147

148

149

141

142

143

144

145

146

147

148

149

4.4.1.9 Text nápisu

150 151 152 153

4.4.1.10 Přílohy

4.5 Technické řešení: QGIS a geografická data

154

155 156 157
158 159

4.6 Technické řešení: R a tabulární data

160 161

4.7 Statistické zpracování epigrafických dat

4.7.1 Pravděpodobnost a míra nejistoty datace nápisů

150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161

162
163
164
165

4.7.1.1 Problém nadhodnocování epigrafické produkce

166
167

4.7.2 Nejistota rozmístění nápisů v krajině

168
169
170
171
172

162
163

164
165
166
167

168
169
170
171
172

4.8 Shrnutí

5 Epigrafická produkce v Thrákii

173

5.1 Přehled analyzovaného materiálu

174

5.1.1 Zeměpisné uspořádání nápisů

175

176

5.1.2 Použitý materiál a nosič nápisu

177

178

179

180

5.2 Rozsah a typologie nápisů

181

173

174

175

176

177

178

179

180

181

5.2.1 Funerální nápisy

182

183

5.2.2 Dedikační nápisy

184

185

186

187

188

189

190

191

5.2.3 Veřejné nápisy

192

5.3 Jazyk nápisů

193

194

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

5.3.1 Identita a volba jazyka

5.3.2 Postavení řečtiny v římské době

5.3.3 Styl jazyka

5.4 Onomastické zvyklosti a identita osobního jména

5.4.1 Onomastické tradice

203

5.4.2 Zastoupení pohlaví v závislosti na kulturním prostředí

5.4.3 Smíšené svazky a prolínání tradic

A.

B.

C.

D.

E.

F.

204

5.5 Shrnutí

6.1 Charakteristika epigrafické produkce v 6. st. př. n. l.²⁰⁷

dekorace 1 nápis (vyskytující se motiv: stojící osoba 1); architektonická dekorace 1 nápis (vysk

210

212

211

6.1.1 Typologie nápisů

213

214

6.1.2 Shrnutí

6.2 Charakteristika epigrafické produkce v 6. až 5. st. př. n. l.

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

race 3 nápisy (vyskytující se motiv: stojící osoba 2, sedící osoba 1, zvíře 1); architektonická

6.2.1 Typologie nápisů

6.2.2 Shrnutí

6.3 Charakteristika epigrafické produkce v 5. st. př. n. l.

sloup 2, báze sloupu či oltář 5, florální motiv 1, architektonický tvar 5) Typologie nápisu: so

216

217

218

219

6.3.1 Funerální nápisy

220

6.3.1.1 Primární funerální nápisy

215

216

217

218

219

220

221

222

6.3.1.2 Sekundární funerální nápisy

223

224

6.3.2 Dedikační nápisy

6.3.3 Veřejné nápisy

6.3.4 Shrnutí

6.4 Charakteristika epigrafické produkce v 5. až 4. st. př. n. l.

221

222

223

224

225

7 nápisů (vyskytující se motiv: naiskos 22, sloup 3, báze sloupu či oltář 14, florální motiv 6,

226

6.4.1 Funerální nápisy

227

228

6.4.2 Dedikační nápisy

6.4.3 Veřejné nápisy

6.4.4 Shrnutí

6.5 Charakteristika epigrafické produkce ve 4. st. př. n. l.

skos 24, sloup 4, báze sloupu či oltář 14, florální motiv 5, architektonický tvar/forma 19, jin

231

232

226

227

228

229

230

231

232

235

233

234

236

6.5.1 Funerální nápisy

6.5.1.1 Primární funerální nápisy

237

238

239

240

241

242

6.5.1.2 Sekundární funerální nápisy

243

244

245

6.5.2 Dedikační nápisy

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

6.5.3 Veřejné nápisy

246

247

248

6.5.4 Shrnutí

6.6 Charakteristika epigrafické produkce ve 4. až 3. st. př. n. l.

telné 2 Soukromé nápisy: funerální 14, dedikační 4, vlastnictví 1, jiný 1 Veřejné nápisy: hono

250

6.6.1 Funerální nápisy

6.6.2 Dedikační nápisy

251

252

253

246

247

248

249

250

251

252

253

6.6.3 Veřejné nápisy

254 255

6.6.4 Shrnutí

6.7 Charakteristika epigrafické produkce ve 3. st. př. n. l.

forma 5) Typologie nápisu: soukromé 79, veřejné 36, neurčitelné 2 Soukromé nápisy: funerální 71,

258

6.7.1 Funerální nápisy

6.7.1.1 Primární funerální nápisy

259

260

261

254
255
256
257
258
259
260
261

6.7.1.2 Sekundární funerální nápisy

6.7.2 Dedikační nápisy

262

263

6.7.3 Veřejné nápisy

264

265

266

267

268

269

270

6.7.4 Shrnutí

6.8 Charakteristika epigrafické produkce ve 3. až 2. st. př. n. l.

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

3) Typologie nápisu: soukromé 37, veřejné 20, neurčitelné 2 Soukromé nápisy: funerální 30, ded

273

6.8.1 Funerální nápisy

274

275

276

6.8.2 Dedikační nápisy

277

6.8.3 Veřejné nápisy

278

279

6.8.4 Shrnutí

6.9 Charakteristika epigrafické produkce ve 2. st. př. n. l.

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

e (jméno autora) 1²⁸¹ Veřejné nápisy: náboženské 1, seznamy 2, honorifikační dekrety 7, státní d

283

6.9.1 Funerální nápisy

284

285

286

287

6.9.2 Dedikační nápisy

288

6.9.3 Veřejné nápisy

289

6.9.4 Shrnutí

6.10 Charakteristika epigrafické produkce ve 2. až 1. st. př. n. l.

283

284

285

286

287

288

289

290

Soukromé nápisy: funerální 98, dedikační 11, jiné 1²⁹⁰ Veřejné nápisy: náboženské 1, seznamy 1,

6.10.1 Funerální nápisy

6.10.2 Dedikační nápisy

6.10.3 Veřejné nápisy

6.10.4 Shrnutí

6.11 Charakteristika epigrafické produkce v 1. st. př. n. l.

3, jiné 1, neznámý 1 Délka: aritm. průměr 5,4 řádku, medián 2, max. délka 49, min. délka 1 Obsah

6.11.1 Funerální nápisy

292

293

294

6.11.2 Dedikační nápisy

295

296

6.11.3 Veřejné nápisy

297

298

6.11.4 Shrnutí

6.12 Charakteristika epigrafické produkce 1. st. př. n. l. až 1. st. n. l.

292

293

294

295

296

297

298

299

n. délka 1 Obsah: dórský dialekt 2, latinský text 1 nápis, písmo římského typu 1; hledané termín

6.12.1 Funerální nápisy

6.12.2 Dedikační nápisy

6.12.3 Veřejné nápisy

300

301

302

303

6.12.4 Shrnutí

6.13 Charakteristika epigrafické produkce v 1. st. n. l.

neurčitelné 3 Soukromé nápisy: funerální 24, dedikační 10, jiný 1, neznámý 1 Veřejné nápisy: sez

300

301

302

303

304

6.13.1 Funerální nápisy

305 306
307
308 309

6.13.2 Dedikační nápisy

310 311
312 313

6.13.3 Veřejné nápisy

314 315
316
317 318

6.13.4 Shrnutí

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

6.14 Charakteristika epigrafické produkce v 1. st. n. 1. až 2. st. n. 1.

neurčitelné 6 Soukromé nápisy: funerální 57, dedikační 15, jiný 1 Veřejné nápisy: seznamy 1, h

320

321

6.14.1 Funerální nápisy

322

323

324

325

6.14.2 Dedikační nápisy

6.14.3 Veřejné nápisy

326

6.14.4 Shrnutí

319

320

321

322

323

324

325

326

6.15.1 Funerální nápisy

329 330 331 332 333 334

335 336
337

6.15.3 Veřejné nápisy

327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337

6.15.4 Shrnutí

6.16 Charakteristika epigrafické produkce ve 2. st. n. 1. až 3. st. n. 1.

r: naiskos 8, sloup 5, báze sloupu či oltář 21, architektonický tvar/forma 13, florální motiv 6,

350

6.16.1 Funerální nápisy

351

338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351

352

353

354

6.16.2 Dedikační nápisy

355

356

357

358

359

6.16.3 Veřejné nápisy

360

361

362

363

6.16.4 Shrnutí

6.17 Charakteristika epigrafické produkce ve 3. st. n. l.

 352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

, Asklépios 3, Héraklés 1, Zeus a Héra 1, Dionýsos 2, scéna lovu 2, funerální scéna/symposion 3

366

6.17.1 Funerální nápisy

367

368

369

370

371

372

373

6.17.2 Dedikační nápisy

374

375

376

377

378

379

366	
367	
368	
369	
370	
371	
372	
373	
374	
375	
376	
377	
378	
379	

50

380

381

6.17.3 Veřejné nápisy

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

6.17.4 Shrnutí

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

6.18 Charakteristika epigrafické produkce ve 3. st. n. 1. až 4. st. n. 1.

pisů, písmo římského typu 3; hledané termíny (administrativní termíny 5 - celkem 16 výskytů, ep

6.18.1 Funerální nápisy

398

399

6.18.2 Dedikační nápisy

6.18.3 Veřejné nápisy

400

6.18.4 Shrnutí

6.19 Charakteristika epigrafické produkce ve 4. st. n. 1.

396
397
398
399
400

3,34 řádku, medián 6, max. délka 33, min. délka 1 Obsah: latinský text 2 nápisy, písmo římského

6.19.1 Funerální nápisy

401

402

6.19.2 Dedikační nápisy

6.19.3 Veřejné nápisy

403

404

405

406

6.19.4 Shrnutí

6.20 Charakteristika epigrafické produkce ve 4. st. n. l. až 5. st. n. l.

ý 1 (z toho hraniční kámen 1) Délka: aritm. průměr 6,67 řádku, medián 6, max. délka 22, min. délka 1

401

402

403

404

405

406

6.20.1 Funerální nápisy

407

408

409

6.20.2 Dedikační nápisy

410

411

6.20.3 Veřejné nápisy

6.20.4 Shrnutí

6.21 Charakteristika epigrafické produkce v 5. st. n. l.

hěr 3,91 řádku, medián 3, max. délka 14, min. délka 1 Obsah: latinský text 0, písmo římského typ

412

6.21.1 Shrnutí

 407

408

409

410

411

412

6.22 Charakteristika epigrafické produkce v 5. st. n. l. až 6. st. n. l.

: aritm. průměr 4,75 řádku, medián 5, max. délka 9, min. délka 1 Obsah: latinský text 0, písmo i

414

415

6.22.1 Shrnutí

6.23 Náписy z 6. až 8. st. n. l.

6.24 Epigrafická produkce a proměny společnosti

413

414

415

6.24.1 Epigrafická produkce v jednotlivých obdobích

7 Mapování kulturních změn

7.1 Prostorová analýza epigrafické produkce

416

7.1.1 Epigrafická produkční centra

2	2			2	2	2
		2	2	2		

417

7.1.2 Faktory ovlivňující rozmístění nápisů

418

7.1.3 Skupiny produkčních center nápisů

7.1.3.1 Produkční centra městského charakteru

416

417

418

419

7.1.3.2 Produkční centra neměstského charakteru

420

421

422

423

7.2 Rozmístění nápisů v závislosti na jejich typologii

7.2.1 Veřejné nápisy jako produkt komplexní společnosti

424

7.2.2 Soukromé nápisy a projevy kulturních zvyklostí

419

420

421

422

423

424

7.2.2.1 Funerální nápisy

425

7.2.2.2 Dedikační nápisy

426

427

7.3 Srovnání epigrafické produkce s archeologickými daty

428

7.3.1 Příklad řeckých měst v Thrákii v 7. až 4. st. př. n. l.

429

430

431

425

426

427

428

429

430

431

7.3.2 Příklad z thráckého vnitrozemí: Kazanlacké údolí v době římské

2 2 2 432

7.4 Shrnutí

8 Závěr

8.1 Zhodnocení vlivu Hellénizace na epigrafickou produkci v Thrákii

8.2 Charakter epigrafické produkce v Thrákii v předřímské době

8.2.1 Pobřežní komunity

8.2.2 Vnitrozemské komunity

8.3 Charakter epigrafické produkce v Thrákii v římské době

8.3.1 Proměny identity a vliv řecké kultury

8.4 Zhodnocení použité metodologie

8.5 Nastínění dalšího vývoje

8.6 Shrnutí